

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

درسنامه سطح 1

موضوع: آفت های روابط فامیلی

تهیه شده در موسسه یاران سبز موعود (عج الله تعالی فرجه الشریف)

ریس وو

جلسه دوم

در ابتدای این جلسه از دانش آموزان می خواهیم که با حروف پراکنده زیر یک کلمه معنادار درست کنند.

کلمه مورد نظر ما ویروس است که وقتی به این کلمه رسیدیم از دانش آموزان سؤالاتی در این باره می پرسیم، مثلاً می توان از آنان درباره نوع آنتی ویروسها و مانند آن سوال کرد و ادامه داد: معلوم شد که شما با واژه هایی هم چون «ویروس» و «آنتی ویروس» یا همان ویروس کش خودمان آشنایی دارید.

بله دوستان من! ویروسها، برنامه هایی مخرب هستند که غالباً توسط خود انسان نوشته شده و به رایانه داده می شوند تا به وسیله آنها دیگران مورد هجوم و اذیت و آزار قرار بگیرند.

ویروس در رایانه درست مثل ویروس در بدن انسان عمل میکند؛ یعنی اگر ویروس سرماخوردگی بخواهد وارد بدنتان شود، ابتدا از نقاط ضعف و محل هایی که آمادگی بیشتری برای ورود ویروس دارند وارد می شود و به زور خود را در سیستم بدن جای میدهد. سپس به تضعیف سیستم دفاعی پرداخته و همه اعضای انسان را مهیای پذیرش بیماری، کسالت و درد می کند و سرانجام او را از پای در می آورد.

در رایانه هم ویروس ها به همین صورت عمل می کنند، ابتدا از به روز نبودن آنتی ویروس مطمئن شده و سپس با ورود به دستگاه شما، به انجام عمل ناخواسته اقدام می کنند که اولین آن تضعیف دیواره دفاعی سیستم رایانه است.

ویروس های بیماری زا، جسم و بدن انسان را مورد حمله قرار می دهند و ویروس های الکترونیکی نیز سیستم های رایانه ای را.

حال آیا تا کنون با خود فکر کرده اید که در روابط خانواده ها با یکدیگر و دید و باز دیده ها نیز ممکن است ویروسهای فراوانی وجود داشته باشند که روح و روان و درون انسان را مورد حمله قرار دهند؟ ویروسهایی که به راحتی می توانند معنویت و مسائل الهی انسان را تحت سلطه خود درآورند و اثر و ثواب میهمانی را کم رنگ یا بی اثر کند؟

حالا من دو تا از راههایی که این ویروسهای موجود در این میهمانیها ممکن است به سیستم روانی و معنوی انسان وارد شوند، اشاره می کنم.

الف) راه اول

استاد محترم از دانش آموزان می خواهد که حدس خود را از این کلمه بیان کنند: چشم، حم(حا-میم)، چشم.

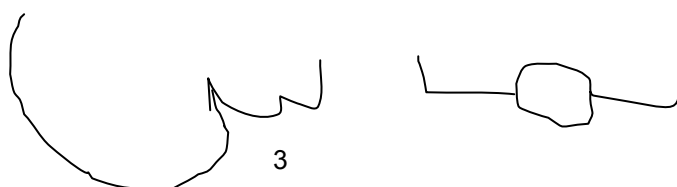
درست است که چشم انسان ظاهری کوچک و زیبا دارد، ولی همین چشم می تواند منشا بسیاری از مسایل خطرناک و زیان آور و راحت ترین راه ورود ویروس به فکر و روح انسان باشد. چشم به سادگی می تواند کاری کند که انسان در برابر اکثر ویروس ها به خصوص ویروس شهوت خود را بیازد.

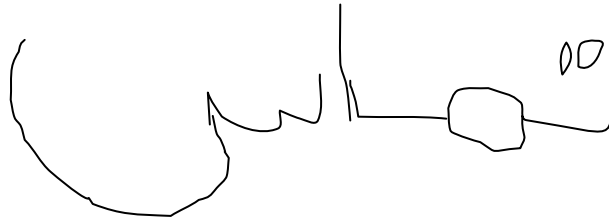
وقتی وارد فضای منزل برخی از فامیل ها می شویم، بعضی از آنها بی حجاب یا بدحجاب هستند و این باعث می شود که زمینه نگاه کردن و جذب و دریافت ویروس برای ما فراهم باشد و به راحتی در دام ویروس چشم بیفتیم.

از طرفی می دانیم که وقتی ویروس وارد سیستم می شود، بسیاری از کارکردها را مختل می کند؛ ویروس نگاه حرام نیز وقتی وارد شود اثرات منفی زیادی را به جا می گذارد: بدن نامی نزد فامیل، مشغول شدن فکر و ذهن به چیزهای بی فایده، کاهش آرامش روانی و افزایش التهاب و اضطراب، بی حوصلگی و عصبانیت، بی حالی و کسالت، ناراحت شدن امام زمان (عج)، عذاب اخروی و... برخی از اثرات این ویروس است که به درون آدمی نفوذ کرده و روح و روان او را در اختیار خودش می گیرند.

بنابراین ما باید سعی کنیم در روابطمان با خویشاوندان، راههای ورود ویروس را به فکر و روحمان ببندیم و با نصب آنتی ویروسی قوی و غیر قابل نفوذ، به آرامش و رضایت برسیم.

ب) راه دوم

بله! تماس

یکی دیگر از ویروسهای خطرناک روابط فامیلی که ممکن است به روح و مغز ما آسیب جدی وارد کند، تماس بدنی و ارتباط جسمی با افراد نامحرم است. به طور طبیعی در جمع های خانوادگی افراد نامحرم هم وجود دارند و این مسئله ممکن است باعث شود برخی بدون توجه به مسائل شرعی بخواهند با انسان دست داده و یا روبوسی کنند که البته این کار حرام است و همه مراجع و بزرگان دین نیز این کار را حرام می دانند.

رسول خدا (ص) نیز فرمود: «من صافح امرأة حراماً جاء يوم القيامة مغلولاً ثم يؤمر به الى النار و من فاکه امرأة لا یملکها حبسه الله بكل کلمة کلمها فی الدنيا الف عام؛ هر کس با یک زن نامحرم دست بدهد، روز قیامت در غل و زنجیر به محشر وارد می شود و خداوند دستور می دهد که او را به آتش جهنم بیفکنند، و هر کس با یک زن نامحرم شوخی کند (و یا سخنان خنده دار و شهوت آمیز با او گفت و گوی نماید)، در مقابل هر کلمه حرامی که به او گفته است، هزار سال حبس خواهد شد»¹

حالا مهم این است که ما بدانیم کدام یک از اطرافیان بر ما نامحرم هستند. پاسخ را از میان این کلمات پیدا کنید.

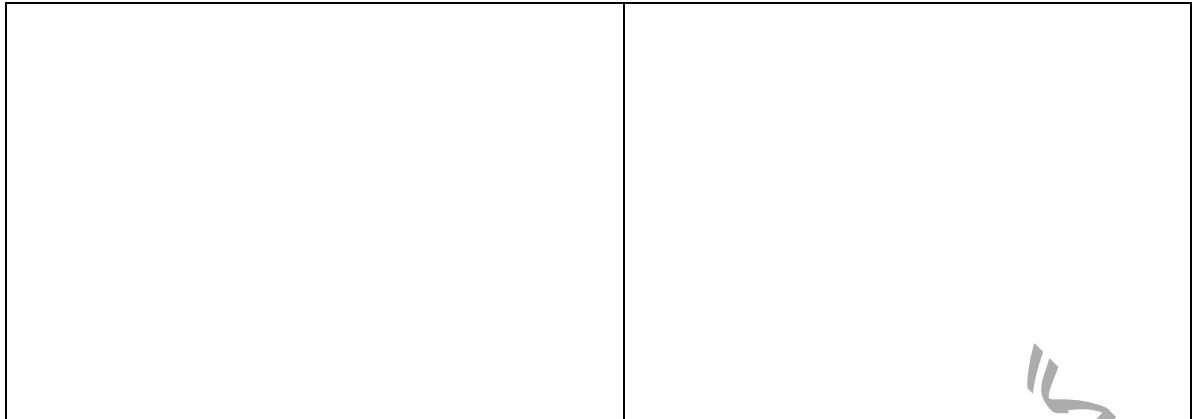
دختر آخاله	دختر دایی	خاله	مادرِ مادر	دختر عمه
زن برادر	عمه	دختر عمو	مادرِ پدر	زن دایی

استاد محترم از دانش آموزان می خواهد که هر کدام از محرم و نامحرم را در ستون خود قرار دهند.

نامحرم	محرم
--------	------

1. وسائل الشیعه، ج 20، ص 198.

2. روشن است که برای جلسات دختران، کلمه پسر نوشته می شود.

یک سوال: شاید بعضی ها بگویند ما که قصد بدی نداریم؛ تازه اگر هم بخواهیم نمی توانیم با آنها تماس نداشته باشیم؛ چون ما را مسخره می کنند و یا حال ما چه می توانیم بکنیم؟

جواب: میدانیم که همانطور که سازندگان و اشاعه دهندگان ویروسها هرروز و هر ساعت، ویروس جدیدی ساخته و پخش می کنند، ضد ویروس ها نیز باید به روز باشند تا مقابل آنها قد علم کنند. حالا که ما با برخی ویروس های روابط خانوادگی آشنا شدیم، بهتر است با آنتی ویروس های خوبی هم که می توانند انسان را در برابر هجوم اینگونه ویروس های خطرناک حفاظت کنند آشنا شویم.

1- یاد خدا

یکی از بهترین «آنتی ویروس ها» ذکر است. با ذکر و یاد خداست که می توان به مقابله با بسیاری از ویروسها پرداخت.

باید از خدا کمک طلبید و اینکه درک کنیم خدا ما را در همه حالات می بیند و بر ما نظارت دارد و نگاه بد یا تماس های حرام باعث ناراحتی و ناخشنودی خدا می شود.

کافی است انسان متوجه شود که معصیت و گناهی که مرتکب می شود، اگر در برابر دیدگان پدر، مادر، برادر و... باشد چه قدر شرمنده می شود و به هیچ وجه حاضر نیست در مقابل دیدگان آنها با ویروس گناه سرگرم شود. حال اگر همین آدم متوجه شود و باورش این باشد که «تنها خداست که درون و بیرون ما را می بیند» و «اگر موقعی چشم پوشی میکند از دوستی و محبتش به ماست»، آیا حاضر میشود در برابر دیدگان همیشه ناظر و حاضر^۳ چنین پروردگار لطیف و زیبایی مرتکب گناه شود؟

3. يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْاَعْيُنِ وَ مَا تُخْفِي الصُّدُورُ؛ خداوند به چشمايي را که به خيانت مي گردد و نيز به آنچه در سينه ها پنهان مي دارند، آگاهي دارد.

از حضرت علی (ع) پرسیدند: چگونه انسان می تواند جلو چشم خود را از نگاه حرام بگیرد؟ فرمود:
بِالْخَمُودِ تَحْتَ سُلْطَانِ الْمَطَّلِعِ عَلَيَّ سَتْرِكٌ؛ یعنی انسان در وقت گناه توجه داشته باشد که او در تحت قدرت
خداوند است و او از اسرارش آگاه است. ۴

۲- کنترل نگاه

دستور و راهکار خداوند برای محفوظ ماندن از عواقب شوم نگاه حرام، کنترل نگاه و فروخواباندن چشم
است؛ یعنی انسان در هنگام دیدن نامحرم چشم خود را فرو خوابانده و نگاه خود را قطع نماید. البته منظور
از غض بصر، بستن چشم نیست، بلکه منظور این است که چون انسان به هنگام نگاه کردن معمولاً منطقه
وسیعی را زیر نظر می گیرد، از این رو هرگاه نامحرمی در حوزه دید او قرار گرفت چشم خود را چنان فرو
گیرد که آن زن از منطقه دید او خارج شود؛ یعنی به او نگاه نکند. ۵

خداوند می فرماید: قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ... وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ
أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ؛ ۶ به مؤمنان بگو چشم های خود (Q) از نگاه (به نامحرم) فرو گیرند و عفت و
پاکدامنی خود را حفظ نمایند ... و به زنان با ایمان بگو چشم های خود را (از نگاه هوس آلود) فرو گیرند و
دامان خویش را حفظ کنند.

شان نزول آیه

امام باقر(ع) درباره شان نزول این آیه چنین فرمودند: جوانی از انصار در کوچه های مدینه با زنی روبرو شد
- در آن زمان زنان مقنعه خود را پشت گوش ها قرار می دادند و صورت و گردن آنان نمایان بود - چهره
آن زن توجه جوان را به خود جلب کرد و چشم خود را به او دوخت، زن وارد کوچه باریکی شد و جوان
که غرق در تماشای آن زن بود، ناگهان صورتش به دیوار برخورد و چیز تیزی (شیشه یا استخوان) که در
دیوار بود صورت او را شکافت. همین که زن از نظر او غائب شد، جوان به خود آمد و دید که خون از
صورتش جاری است و به صورت و لباسش ریخته است. سخت ناراحت شد و با خود گفت: به خدا
سوگند! با همین حال نزد رسول خدا (ص) می روم و ماجرا را بازگو می کنم.

هنگامی که چشم رسول خدا(ص) به او افتاد فرمود: چه شده است؟ جوان ماجرا را گفت، در این هنگام
جبرئیل نازل شد و فرمان الهی را بیان کرد که: قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ... ۷

داستانی دیگر

روزی پیامبر اکرم (ص) همراه عده ای از یاران خودشان در بقیع مشغول صحبت بودند. در این هنگام زنی
که سوار بر الاغ بود از جلوی آنها عبور کرد.
ناگهان پای جلویی الاغ در چاله ای افتاد و همراه سوار خود نقش بر زمین شد.

4. مستدرک الوسائل، ج 14، ص 270.

5. تفسیر نمونه، ج 14، ص 436.

6. سوره نور، آیه 31 و 30.

7. تفسیر المیزان، ج 15، ص 116. کافی، ج 5، ص 521.

پیامبر اکرم (ص) وقتی چشمش به این منظره افتاد، زود سر مبارکش را پایین انداختند و رو برگردانیدند.^۸

۳- اثرات مثبت کنترل نگاه

وقتی ما در روابط فامیلی، خواست خدا را بر خواسته دل خودمان ترجیح دادیم، خداوند هم پادشاهای زیبایی برای ما در نظر می‌گیرد که بعضی از آنها عبارتند از:

درک لذت عبادت: رسول خدا (ص) می‌فرماید: ما مِنْ مُسْلِمٍ يَنْظُرُ إِلَى مَخَاسِنِ امْرَأَةٍ ثُمَّ يَغْضُ بَصَرَهُ إِلَّا أَحْدَثَ اللَّهُ لَهُ عِبَادَةً يَجِدُ حَلَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ؛ هر مسلمانی که نگاهش به زیبایی‌های زنی بیفتد و چشمان خود را از نگاه فرو بندد، خداوند حلاوت و شیرینی عبادت را به او می‌چشاند.^۹

چشیدن طعم ایمان: پیامبر اکرم (ص) به نقل از خداوند متعال در حدیثی قدسی می‌فرماید: النَّظْرُ سَهْمٌ مَسْمُومٌ مِنْ سَهَامِ إبْلِيسَ مَنْ تَرَكَهَا مِنْ مَخَافَتِي أَبَدَلْتُهُ إِيْمَانًا يَجِدُ حَلَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ؛ نگاهی حرام، تیری زهر آگین از طرف شیطان است، هر کس بخاطر خوف از من (و رعایت حریم کبریایی خدا) از نگاه حرام پرهیز نماید، در قلب او شیرینی و لذت ایمان را جایگزین می‌نمایم.^{۱۰}

رسول خدا (ص) همچنین فرمود: کسی که از نگاه‌های ناروا پرهیزد، حق تعالی ایمانی به او عطا خواهد کرد که حلاوت و شیرینی آن را در قلبش احساس خواهد کرد.^{۱۱}

پاداش با حور العین: امام صادق (ع) فرمودند: هرگاه فردی نگاهش به زن نامحرمی بیفتد. سپس چشم خود را به سوی آسمان بدوزد، یا این که چشم خود را فرو بندد و نگاه خود را کنترل نماید، قبل از روی هم قرار گرفتن پلکها، خداوند حور العینی را به او تزویج می‌نماید.^{۱۲}

در قیامت گریان نمی‌شود: رسول خدا (ص) فرمود: یا علی! همه چشم‌ها در روز قیامت گریانند، مگر سه دیده، آن که در راه خدا بیداری کشیده، دیده‌ای که از حرام الهی برهم نهاده شده و دیده‌ای که از بیم خدا بسیار اشک ریخته است.^{۱۳}

البته آنتی و ویروس‌های دیگری هم هستند مانند: کم کردن صحبت‌های غیر ضروری با نامحرم، کم کردن رفت و آمد با خویشاوندانی که اهل رعایت مسایل شرعی نیستند، کنترل فکر و خیال و ... که با استفاده از آنها می‌توانیم از آلودگی به میکروب گناه جلوگیری نماییم.

والسلام

۸. بحار الانوار، ج 86، ص 170.

۹. میزان الحکمه، ج 4، ص 3292.

۱۰. میزان الحکمه، ج 4، ص 3292.

۱۱. مستدرک الوسائل، ج 14، ص 368. بحار الانوار، ج 101، ص 28.

۱۲. وسائل الشیعه، ج 20، ص 193.

۱۳. تحف العقول، ص 8. بحار الانوار، ج 74، ص 63.

مؤسسه علمی فرهنگی یاران سبز موعود عجل الله تعالى فرجه الشريف

معاونت پژوهش

به کوشش حجت الاسلام والمسلمین رضا اخوی

گروه علم فرهنگی یاران سبز موعود (عج)